



NorthConnect KS
c/o Agder Energi AS
Serviceboks 603, Lundsiden
4606 Kristiansand

2014.01.09

Olje- og energidepartementet
Att: postmottak@oed.dep.no
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

HØRINGSUTTALELSE FRA NORTHCONNECT KS TIL HØRING - GJENNOMFØRING AV TREDJE ENERGIMARKEDSPAKKE

1 Innledning og sammendrag

NorthConnect KS ("NorthConnect") viser til høring 17. september 2013 fra Olje- og energidepartementet ("OED") om forslag til endringer i energiloven for implementering av EUs tredje energimarkedspakke. Viktige områder som reguleres gjennom forslaget er opprettelsen av en uavhengig regulatormyndighet, klassifisering av høyspent nett, og strengere krav til skille mellom transmisjonsnett og produksjon/omsetning.

NorthConnect er positiv til at tredje energimarkedspakke blir gjennomført i norsk rett, men selskapet har kommentarer til noen av de valgene departementet foreslår for gjennomføringen. Ved implementeringen av EUs tredje energimarkedspakke bør regjeringen ta hensyn til en rekke elementer. Det er særlig viktig at endringer i energiloven ikke skaper unødvendige hindringer for utvikling av og investering i nettet. Det er nødvendig å gi spillerom for andre aktører, slik at det legges til rette for at disse får mulighet og insentiver til å foreta investeringer som markedet ellers åpner for. Investeringer i mellomlandsforbindelser av andre enn Statnett, slik som initiert av NorthConnect mellom Norge og Storbritannia, nødvendiggjør endringer i energiloven.

NorthConnect er av den oppfatning at departementet bør foreslå å fjerne eierbegrensningen i energiloven § 4-2, for å bringe norsk lovgivning i tråd med tredje energimarkedspakke og sikre at flere aktører enn Statnett SF ("Statnett") kan få mulighet til å søke om konsesjon for å bygge, eie og drive mellomlandsforbindelser.

Gjennomføringen av tredje pakke må ses i sammenheng med opphevingen av Statnetts utenlandsmonopol. Derfor mener NorthConnect at klassifiseringen av mellomlandsforbindelser som transmisjonssystem bør revurderes og heller defineres ut fra funksjonen til den enkelte mellomlandsforbindelsen.

Vedtaksmyndighet for utenlandskonsesjoner bør også kunne fatte selve konsesjonsvedtaket. NorthConnect stiller spørsmål ved hvorfor det foreslås at denne myndigheten legges til departementet, og mener at denne heller burde legges til uavhengig regulator.

NorthConnect er av den oppfatning at det bør åpnes for at andre aktører enn Statnett kan sertifiseres som TSO. Dette er for eksempel tilfelle i Storbritannia. Spesielt for mellomlandsforbindelser vil dette være viktig, slik at det åpnes for at andre kan bidra til realiseringen av infrastruktur som er viktig for Norge. NorthConnect er positiv til at departementet slår fast at muligheten i forordningens artikkel 17 til å gi unntak fra kravene til eierskap for såkalte "merchant cables" skal tas i bruk. Dette er i tråd med forordningens bestemmelse om at "alle" kan søke om unntak for å bygge mellomlandsforbindelser. Det bør likevel avklares tydeligere hvilke prosedyrer som skal følges.

Prosjekter for utbygging av mellomlandsforbindelser som ikke er initiert eller prioritert av Statnett er sentrale for å realisere en tilstrekkelig kraftutveksling med Europa i tråd med formålet til den tredje energimarkedspakke. Det er derfor viktig at eierbegrensningen i energiloven fjernes så raskt som mulig og at gjennomføringen av tredje pakke reflekterer at det åpnes for flere aktører.

2 Endring av energiloven § 4-2

Forslaget til gjennomføring av tredje pakke ble sendt på høring 17. september 2013, før regjeringens politiske plattform ble vedtatt 7. oktober og den nye regjeringen tiltrådte. I regjeringens politiske plattform er det et mål å: *"Sikre en god balanse mellom utbygging av ny kraftproduksjon og nye mellomlandsforbindelser, og endre energiloven slik at også andre aktører enn Statnett skal kunne eie og drive disse forbindelsene. Samfunnshensyn ivaretas gjennom konsesjonsbehandlingen."*

Andre setning i § 4-2 lyder *"Konsesjon kan bare gis til den systemansvarlige etter § 6-1 eller til foretak hvor den systemansvarlige etter § 6-1 har bestemmende innflytelse."* Denne setningen må strykes for å ivareta regjeringens politikk om at også andre aktører enn Statnett skal kunne utvikle prosjekter og eventuelt gjennomføre slik bygging av nye mellomlandsforbindelser.

I høringsnotatet til tredje energimarkedspakke er det lagt opp til løsninger som vil ekskludere alle andre aktører enn Statnett og Statnett-kontrollerte selskaper fra å bygge mellomlandsforbindelser, slik som å definere mellomlandsforbindelser som sentralnett og samtidig kun åpne for at Statnett kan være transmisjonssystemoperatør ("TSO"). Ved å åpne for at andre aktører enn Statnett kan bygge, eie og drive mellomlandsforbindelser vil energiloven igjen bringes i samsvar med tredje energimarkedspakke, jf også NorthConnects høringsuttalelse til fjorårets endring av energiloven § 4-2 datert 16. november 2012. Vi legger derfor til grunn at dagens regjering ikke vil gjennomføre tredje energimarkedspakke som foreslått. NorthConnect vil likevel understreke at det viktigste er å fjerne begrensningen i § 4-2.

NorthConnect-prosjektets fremdrift blir forsinket og prosjektets mulighet for å motta økonomisk støtte fra EU blir svekket så lenge en lovregulert forutsetning om dominerende posisjon for Statnett opprettholdes. En raskest mulig, særskilt og egen, lovbehandling for fjerning av Statnetts monopolposisjon vil være en forutsetning for at NorthConnect skal kunne utvikle en mellomlandsforbindelse mellom Vestlandet og Skottland tidlig på 2020-tallet.

3 Klassifisering av sentralnett og transmisjonslinjer

3.1 Klassifisering av mellomlandsforbindelser som sentralnett

Departementet legger til grunn i sitt forslag at mellomlandsforbindelsene er en del av sentralnettet, og at også fremtidige mellomlandsforbindelser må klassifiseres som en del av sentralnettet og at det dermed også klassifiseres som transmisjonssystem.

Mellomlandsforbindelser er ikke en del av et transmisjonssystem, men er definert i direktivet (artikkel 2) som en link mellom transmisjonssystemer. Det at mange mellomlandsforbindelser «inngår» i sentralnettet er mer en økonomisk realitet enn en klassifisering av hvilken nettype forbindelsene tilhører.

Sentralnettet er et fellesnett med tariffing i regi av sentralnettoperatøren (Statnett) og kostnader eller inntekter fra mellomlandsforbindelser vil dermed belaste eller redusere sentralnettariffen. Det vil være hensiktsmessig å ha muligheten til å finansiere og bygge mellomlandsforbindelser også utenfor sentralnettets tariffingssystem slik at mellomlandsforbindelser kan realiseres av flere aktører.

Etter NorthConnects oppfatning er det derfor bedre å definere mellomlandsforbindelser ut fra den enkelte kabels funksjon, eventuell økonomisk regulering og eierskap, og ikke automatisk klassifisere alle mellomlandsforbindelser på samme måte.

3.2 Ny økonomisk regulering

Det er mulig å fastsette fleksible økonomiske reguleringer for ulike mellomlandsforbindelser for å stimulere andre aktører enn Statnett til utbygging og redusere risiko for sentralnettskundene.

For eksempel er det mulig å innføre en "cap and floor"-modell hvor en mellomlandsforbindelse får et tak og et gulv for avkastningen over en tidsbegrenset periode. Dette vil begrense nettkundenes risiko ved byggingen av denne type infrastruktur, samtidig som eventuell superprofitt også kan komme nettkundene til gode.

På denne måten kan mellomlandsforbindelser som er nyttige for kraftutvekslingen, men som ikke nødvendigvis blir prioritert av Statnett, få tilstrekkelige insentiver til å bli bygget.

4 Konesjonsmyndighet for utenlandskonesjoner

NorthConnect stiller spørsmål ved hvorfor det foreslås at myndigheten til å gi utenlandskonesjoner blir lagt til departementet, og ikke til uavhengig regulator. NorthConnect mener at konesjonsmyndighet for utenlandskabler bør legges til uavhengig regulator.

Det er regulator som har ansvaret for å sikre tilgang til nye utenlandsforbindelser, flaskehalshåndtering og kapasitetsallokering, se eldirektivets artikkel 37. Regulatoren er derfor nærmeste instans til å kunne vurdere nødvendige konesjoner for utenlandsforbindelser, og det er derfor også naturlig at selve konesjonsvedtaket også fattes av regulator. Selv om regulator blir konesjonsmyndighet på ett område, kan det ikke gis konesjon dersom vilkårene ikke er oppnådd. Konesjonssystemet etter energiloven vil ligge fast, og nødvendige samfunnsmessige hensyn vil kunne tas i denne konesjonsbehandlingen.

5 TSO-sertifisering

OED foreslår i høringsnotatet at det kun er Statnett som skal sertifiseres som TSO i Norge, uavhengig av hvilken av de foreslåtte modellene for eierskap som velges.

Det er imidlertid ingenting i direktivet som tilsier at det kun skal være én TSO i hvert land. Tvert i mot har flere land åpnet for flere TSOer, og også løsninger hvor eierne av mellomlandsforbindelser som er regnet som en del av et transmisjonssystem blir sertifiserte som TSO for den aktuelle forbindelsen.

NorthConnect mener at det bør åpnes for at flere selskaper kan sertifiseres som TSO for enkelte områder eller anleggsdeler i nettet. I Storbritannia finnes det for eksempel mellomlandsforbindelser som er sjøkabler hvor dette er tilfelle. Dette kan også kombineres med at Statnett fortsatt ivaretar systemoperatøransvaret for innenlandsnettet på samme måte som i dag. Slik er det også mulig å gjennomføre ulike reguleringer for utbygging av ulike mellomlandsforbindelser, og åpne for at andre kan bidra til realisering av infrastruktur som er viktig for Norge.

6 Unntak for kommersielle mellomlandsforbindelser

NorthConnect er svært positiv til at departementet slår fast at muligheten i forordningens artikkel 17 til å gi unntak fra kravene til eierskap for såkalte "merchant cables" skal tas i bruk.

Høringsnotatet legger til grunn at det er OED som skal fatte vedtak om unntak for "merchant cables" for forbindelser som er transmisjonslinjer, og viser til unntaket i artikkel 17 punkt 6 i forordningen som sier at avgjørelsen om unntak *kan* fattes av det myndighetene utpeker som "relevant body".

Forordningens system er at det er regulator som skal vurdere en unntakssøknad og bli enig med det andre landets regulator. Dersom regulatorene ikke blir enige skal søknaden om unntak i utgangspunktet vurderes av ACER, med en endelig godkjenning fra Kommissjonen/ESA (ESA for Norges side). Forslaget om at departementet skal være den såkalte "relevant body" og behandle unntakssøknadene går derfor i realiteten på tvers av forordningens system (og er kun gjort mulig som et unntak). Derfor må det også gis bestemmelser om at regulator, samt ACER, leverer sine innstillinger til den aktuelle myndigheten i forkant av avgjørelsen. Slik vi ser det er unntaket departementet viser til noe vagt formulert, og det må i tilfelle understrekes at en løsning hvor departementet er vedtaksmyndighet må være en fast ordning med klare prosedyrer.

NorthConnect vil samtidig minne om at forordningen legger til grunn at "alle" kan søke om unntak for å bygge mellomlandsforbindelser. Denne rettigheten er i konflikt med bestemmelser i energiloven § 4-2 om at det kun er Statnett og Statnett- kontrollerte selskaper som kan få utenlandskonsesjon. NorthConnect er av den oppfatning at forordningen ikke kan gjennomføres korrekt før utenlandsmonopolet i energiloven fjernes, og legger til grunn at dette vil skje snart.

I høringsnotatet går heller ikke departementet inn i Norges forhold til ACER og ACERs fremtidige rolle. ACER er i forordning om ACER (713/2009) tildelt flere kompetanseområder og vedtaksmyndighet som vil kunne påvirke norske rettssubjekter direkte. Det fremstår derfor som uklart hvordan norske myndigheter vil forholde seg til ACERs vedtak og innstillinger, noe som bør avklares før gjennomføringen.

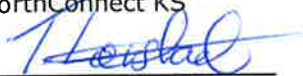
7 Konklusjon

Slik NorthConnect ser det vil både nettkundene og samfunnet tjene på at det er flere som utvikler prosjekter, og at disse prosjektene har en økonomisk regulering hvor nettkundene ikke tar all risiko slik situasjonen er i dag.

Eierbegrensningen i energiloven bør fjernes så raskt som mulig slik at gjennomføringen av tredje energimarkedspakke reflekterer at det åpnes for flere aktører.

Med vennlig hilsen

NorthConnect KS



Tommy Løvstad

Daglig leder NorthConnect KS